

**DÖWLET STATISTIK
HASABATY**

**HASABAT “STATISTIKA HAKYNDÄ”
TÜRKMENISTANYŇ KANUNYNYŇ
22-NJI MADDASYNYŇ, 2-NJI BENDINE
LAÝYKLYKDA TABŞYRYLÝAR**

Ilkinji statistik maglumatlar ýaşyryndyr we olar jemleýji statistik habarlary emele getirmek üçin peýdalanylýar.
“Statistika hakynda” Türkmenistanyň Kanunynyň 23-nji maddasynyň 4-nji bendi

Türkmenistanyň Administratiw hukuk bozulmalary hakynda kodeksiniň 289-njy maddasyna laýyklykda döwlet statistik hasabatlaryny bermek möhletleriniň bozulmagy, hasabatlylygyň nädogry ýa-da ýoýulan maglumatlarynyň döwlet statistika edaralaryna berilmegi üçin administratiw jogapkärçilik bellendir

Forma № 2 - isu

HRBNGU

0606327

**IÇERKI SUW ULAGLARY BOÝUNÇA BAR BOLAN DERÝA WE KÖL
GÄMILERI, BAŞGA SUWDA ÝÜZÝÄN SERIŞDELERI WE GÄMI
GATNAWLY ÝOLLARYNYŇ UZYNLYGY BARADA HASABAT**

20__ ý. ýanwar - _____ aýlary boýunça

Türkmenistanyň Statistika
baradaky döwlet komitetiniň
2017-nji ýylyň 05-nji dekabryndaky
№ 63 buýrugy bilen tassyklanylady

Çärýeklik

Tabşyryjylar:

Balansynda gämiler we başga suwda ýüzýän serişdeleri bar bolan edaralar we kärhanalar hasabat döwründen soň aýyň 3-ne:

- a) ýerleşýän ýerindäki statistika edarasyna;
- b) özünden ýokardaky guramasyna.

Hasabat tabşyryjan hojalyk subýektiniň ady _____

Poçta salgysy _____

(poçta indeksi, ýerleşýän ýeriniň ady, köçesi, jaý №, telefon, faks , E-mail)

HSUK boýunça kod

--	--	--	--	--	--	--	--

HSUK boýunça şahamçanyň kody

--	--	--

4 BÖLÜM.
GÄMI GATNAWLY IÇERKI SUW ÝOLLARYNYŇ UZYNLYGY

Görkezijileriň atlary	Ölçeg birligi	Setiriň №	Hemmesi
A	B	Ç	1
Umumy peýdalanyşdaky içerki suw gämi gatnawynda ulanylýan ýollaryň uzynlygy - hemme ýollar 1 km çenli takyklykda (05-06 setirleriň jemi)	km	01	
şolardan: kepillendirilen çuňluklar bilen	–"–	02	
01-nji setirden -gämi gatnawlylygynyň bellikleri bar bolany - hemmesi	–"–	03	
şolardan: ýoly ýagtylandyryýan hem ýagtyny şöhlelendiriji belligi bilen	–"–	04	
emeli ýollar	–"–	05	
gämi gatnawly derýalar	–"–	06	
Umumy peýdalanyşdaky içerki suw ýük hem-de ýük-ýolagçy gämileriniň portlary we duralgalary - hemmesi	birlik	07	
olaryň umumy uzynlygy	pog. m	08	
07-nji setirden - mehanizimleşdirilen ýük hem ýük-ýolagçy duralgalary (kenarýaka ýükleýän-düşürýän ýüzüji maşynlary bilen hemişelik üpjün edilen)	birlik	09	
08-nji setirden - umumy uzynlygy	pog. m.	10	

Yolbaşçy

_____
(F.A.A.)_____
(goly)

Yerine ýetiriji

_____
(wezipesi)_____
(F.A.A.)_____
(goly)_____
(habarlaşmak üçin
telefon belgisi)

« ____ » _____ 20 ý.
(hasabatýň doldurylan senesi)

« ____ » _____ 20 ý.
(hasabatýň statistika edarasyna
tabşyrylan senesi, statistika edaralary
tarapyndan doldurylýar)

**Türkmenistanyň Statistika
baradaky döwlet komitetiniň
2017-nji ýylyň 05-nji dekabryndaky
№ 63 buýrugy bilen tassyklanyldy**

**№ 2-isu «Içerki suw ulaglary boýunça bar bolan derýa we köl gämileri, başga suwda
ýüzýän serişdeleri we gämi gatnawly ýollarynyň uzynlygy barada hasabat»
(çärýeklik) döwlet statistik hasabat formasyny doldurmak boýunça**

GOLLANMA

№ 2-isu «Içerki suw ulaglary boýunça bar bolan derýa we köl gämileri, başga suwda ýüzýän serişdeleri we gämi gatnawly ýollarynyň uzynlygy barada hasabat» (çärýeklik) forma boýunça döwlet statistik hasabatyny balansynda gämiler we başga suwda ýüzýän serişdeleri bar bolan edaralar we kärhanalar, ministrlikler we pudak edaralary tarapyndan düzýärler we hasabat formasynyň salgý böleginde görkezilen salgylara we bellenen möhletlerde tabşyrylýar. Hasabat 4 bölümden ybarat.

**1 BÖLÜM. BAR BOLAN IÇERKI SUW ULAGLARYNYŇ HEREKET EDÝÄN
DÜZÜMI WE OLARYŇ TEHNIKI ÝAGDAÝY**

01-nji setiriň 1-nji sütüninde içerki suw ulaglarynyň hemmesi görkezilýär.

Aýratynlykda gämileriň niýetlenilişi boýunça bar bolany 02-19-njy setirleriň 1-nji sütüninde görkezilýär.

2-nji sütünde diňe tehniki taýdan guratlar hem-de ulanyşda bolan içerki suw ulagynyň düzümi görkezilýär.

3-nji sütünde görnüşleriniň bölünişi boýunça, içerki suw ulagynyň hereket edýän düzüminiň hasabat ýylynyň başyndan geleni görkezilýär.

4-nji sütünde görnüşleriniň bölünişi boýunça, içerki suw ulagynyň hereket edýän düzüminiň hasabat ýylynyň başyndan ulanyşdan çykarylany görkezilýär.

5-nji sütünde hasabat döwrüniň ahyryna içerki suw ulagynyň hereket edýän düzümi görkezilýär.

Şondan 6-njy sütünde bar bolan içerki suw ulaglarynyň hereket edýän düzüminiň tehniki taýdan guratlygy görkezilýär.

7-nji sütünde derýa gämisiniň yük göterijiligi görkezilýär. Derýa gämisiniň yük göterijiligi – gäminiň yangyjyň, suwuň we beýleki enjamlaryň ätiýaçlygynyň bar bolanda, daşamaklyga kabul edip biljek yüküniň iň köp möçberi arassa yük göterijilik hökmünde kesgitlenilýär. Içerki suw ulaglarynyň umumy yük göterijiligi - derýa gämisiniň her görnüşine görä sanaw boýunça sanynyň we taýarlaýjy zawodyň pasportyna görä yük göterijiliginiň hasylynyň jemi bilen kesgitlenýär.

8-nji sütünde at güýjinde hasaba alynýan gäminiň kuwwatlylygy görkezilýär.

Gäminiň ýolagçy sygymlylygy (9-njy sütün) ýolagçylara ýatmak we oturmak üçin niýetlenen orunlar, zerur halas ediş serişdeleri bilen üpjün edilen sany diýip düşünilýär. Derýa gämileriniň umumy ýolagçy sygymlylygy olaryň her görnüşine görä sanaw boýunça sanynyň we taýarlaýjy zawodyň pasportyna laýyklykda ýolagçy sygymlylygynyň köpeltme hasylynyň jemi bilen kesgitlenýär.

10-njy sütünde derýa gämisiniň 1 tonnasynyň ýük göterijiliginiň öndürijiligi görkezilýär we ol gäminiň ulanyşda bolan wagtynyň birligine işiniň möçberi bilen – jemi we ýükli ýüzmekligiň wagt birligindäki – arassa görnüşde ölçenilýär.

1-nji bölümde bar bolan gämiler we toparlary (görnüşleri) boýunça beýleki ýüzüji serişdeler görkezilýär.

Ulag gämilerine ýükleri daşamak we ýolagçylary gatnatmak üçin niýetlenen özi ýöreyän gämiler degişli.

Özi ýöreyän gämilere (02-nji setir) güýç berýän desgasy (dwigatel) we ýöredijisi (hereket etdiriji tigr, hereket etdiriji per, suw atyjy) bar bolan gämiler girýärler. Olar ýük daşayan, tirkege alýan, ýük we ýolagçy gatnadýan, ýolagçy gatnadýan we kömekçi gämilere bölünýärler.

Ýolagçy we ýük ýolagçy gämilerine (03-nji setir) içerki suw ýollarynda ýolagçylary gatnatmak, olaryň ýüklerini daşamak, şeýle-de dync almak we syňahatçylyk saparlary üçin niýetlenen gämiler girýärler. Olardan tizlikli ýöreyän gämiler (04-nji setir) tizligini çaltlandyrmaga ukypli gämiler bolup ýolagçy sygymlylygy bilen häsiýetlendirilýär, (glisserler, suwasty ganaty, howa ýassygy we wodomýot hereket ediji gämiler).

Ýük-ýolagçy - bir wagtda ýük we ýolagçy gatnatmak üçin niýetlenen hem-de ýük göterijiligi we ýolagçy sygymlylygy bilen häsiýetlendirilýän utgaşdyrylan gämiler.

Gury ýükleri daşayan gämiler (05-nji setir) gapgarylýan we döküp guýulýan ýükleri, agaçlary we agaç önümlerini, gaply-sanly ýükleri we beýlekileri daşamak üçin ulanylýar. Gury ýükleri daşayan gämiler-trýumlarda ýük daşamak üçin niýetlenen hem-de ýük göterijiligi bilen häsiýetlendirilýän ulag gämileri (ýük göterijiligi bilen häsiýetlendirilýär).

Suwuk ýük guýulýan gämiler (06-njy setir) gäminiň gabarasynda enjamlaşdyrylan gaplara guýulýan suwuk ýükleri daşamak üçin niýetlenilýär. Olara tankerler, himiki, gaz jisimlerini daşayanlar we beýlekiler degişlidir.

Tirkege alýan gämilere (07-nji setir) özüniň guralyşy boýunça özi ýöremeýän gämileri we sallyary tirkege almak ýa-da iteklemek üçin ýaramly edilen tirkege alýanlar we itekleýänler girýärler.

Özi ýöremeýän ýük gämileri (09-njy setir) tirkege almak ýa-da iteklemek üçin niýetlenen hem-de özbaşdak hereketlendiriji gurлуş bolmadyk özi ýöremeýän baržalar girýär. Gury we suwuk ýükleri daşamak üçin ulanylýarlar. Olara stasionar suwda ýüzýän (doklar, debarkaderler, iým göterijiler we beýlekiler) salmalar degişlidirler.

Kömekçi gämiler (08, 12, 16-njy setirler) – bu gulluk – aýlanyş gämileri, tirkege alýan kiçi katerler (BMK – 130) (a.g. kuwwatlylygy bilen häsiýetlendirilýär).

Ulag işini ýerine ýetirmek bilen bagly bolan ugradylýan ýerinden barmaly ýerine çenli hemme işleri öz içine alýan, gäminiň ýüzüşde geçen ýoly gatnaw diýip hasaplanýar.

Kömekçi tehniki we hyzmat ediji gämiler ýükleriň daşalmagyny üpjün etmek boýunça işler we önümçilik işlerinde tilsimat işleri bilen meşgullanýan gämilere bölünýärler.

Tehniki gämiler (13-nji setir) – bu derýanyň düýbünü çuňladýan enjamlar.

Suwda ýüzýän – tonnada ýük göterijiligi bilen häsiýetlendirýärler.

Kömekçi gämiler – bu derýanyň düýbünü çuňladýan snaryadlara hyzmat edýän we ýol işlerini ýerine ýetirýän gämiler bolup (motozawozlar, çuňluk görkeziji teplohodlar we beýlekiler), DWS a.g. kuwwatlylygy bilen häsiýetlendirilýär.

Suwda ýüzýän ponton köprüler düzüminde (17-nji setir) – bu gury ýük daşýan barža – meýdançalarynyň gaýtadan enjamlaşdyrylan we ýörite gurlan seksiyalardan düzülen çylşyrymly gidrotehniki desgalar bolup, awtoulag serişdeleriniň derýanyň bir kenaryndan beýleki kenaryna geçmegi üçin niýetlenilýär, mün tonna geçirijilik ukyby bilen häsiýetlendirilýär.

Geçirijilik ukyby – bu ýüzýän ponton köprüler üsti bilen wagt birligine görä (gije – gündiz, ay, ýyl) awtoulag serişdeleriniň we olara ýüklenen ýükleriň umumy agramydyr.

2 BÖLÜM. IÇERKI SUW ULAGLARYNYŇ ÝÜK GÖTERIJILIGI BOÝUNÇA BÖLÜNIŞI

2-nji bölümiň 01-nji setirinden gämiler görnüşlerine görä ýükgöterijiligi bilen baglylykda bölünip görkezilýär. Hereket edýän düzümiň umumy ýük göterijiliginde peýdalanylýan ýük göterijiligiň paýy derýa we köl gämilerinde (itekleyji-tirkege alyjylary, tirkege alyjylary goşmazgan) tonna-kilometrdeki ýük dolanyşygynyň bu gämileriň, olaryň tonnaž-kilometrdeki ýük göterijiligini hasaba almak bilen, tonna-kilometrdeki ýüzüşde geçen aralygyna gatnaşygy hökmünde kesgitlenilýär.

3 BÖLÜM. TAÝÝARLAÝJY ZAWODDAN GOÝBERILEN PURSATYNDAN ULANYŞ MÖHLETI BOÝUNÇA IÇERKI SUW ULAGLARYNYŇ TOPLUMY

3-nji bölümde taýýarlaýjy zawoddan goýberilen pursadyndan ulanyş möhleti boýunça gämileriň toparlara bölünişi, olaryň tehniki pasporty boýunça kesgitlenilýär.

4 BÖLÜM. GÄMI GATNAWLY IÇERKI SUW ÝOLLARYNYŇ UZYNLYGY

Umumy peýdalanyşdaky içerki suw gämi gatnawynda ulanylýan ýollaryň uzynlygy ýollaryna gämi gatnawy üçin ýaramly derýalar, akabalar, köller, aýlaglar we beýleki suw giňlikleri (deňizlerden başga) girýärler. Olar boýunça gämileriň hereket etmekligi we gämileriň, sallaryň we beýleki ýüzýän serişdeleriň tirkege alynmagy hereket etmekligi amala aşyrylýar.

Umumy peýdalanyşdaky içerki suw gämi gatnawynda ulanylýan ýollaryň uzynlygy 01-nji setirde görkezilýär we derýa ulaglarynyň kärhanalary tarapyndan hyzmat edilýän gämileriň derýalaryň, kanallaryň, köllerdeki, suw howdanlardaky ýollarynda hereket etmekligi we sallaryň tirkege alynmagy ýerine ýetirilýän ýollaryň uzynlygynyň jemi bilen kesgitlenilýär.

02-nji setirde kesgitlenen gämi gatnawynyň tutuş ýa-da belli bir böleginiň dowamynda bellenen möçberi kepillendirilen çuňluklar bilen üpjün edilen ýollaryň uzynlygy görkezilýär. Gämi ýöreýşiň kepillendirilen göwrümlerini üpjün etmek üçin ýol işleri geçirilýär (gämi ýöreýşiň läwiň çykarýan enjamlar bilen çuňlaşdyrýarlar).

03-nji setirde kenarda oturdylan we ýüzýän bellikli, gämi ýöreýşiň gije-gündiz howpsuzlygyny üpjün edýän enjamlary bilen enjamlaşdyrylan gämi gatnawynyň bellikli ýollary görkezilýär: bakenler, buýalar, stworlar we beýleki enjamlar.

05-nji setirde ýasama emeli ýollar görkezilýär. Olara kanallar we howdanlar, we derýanyň umumy uzynlygynda we aýry böleklerinde direg edýän (şlüzlaşdyrylan derýalar) gidrotehniki desgalary bilen üpjün edilen derýalar girýärler.

07-nji we 08-nji setirlerde umumy peýdalanyşdaky içerki suw ulaglarynyň portlardaky ýük hem-de ýük-ýolagçy duralgalary we olaryň umumy uzynlygy görkezilýär. Gämi duralgasy-gämileri şwadowkalamak, olaryň ýükleme-düşürme işlerinde garaşyp durmak, ýolagçylary mündirip düşürmek we başga port operasialar üçün niýetlenen portuň desgasy. 09, 10-njy setirlerde mehanizmlaşdirilen ýük hem ýük-ýolagçy duralgalaryň (kenarýaka ýüklemek-düşürmek ýüzüji maşynlary bilen hemişelik üpjün edilen) we olaryň umumy uzynlygy görkezilýär.

**Söwdanyň, ulagyň we
aragatnaşygyň statistikasi
müdirligi**